

SVATOJÁNSKÝ ZPRAVODAJ

Svatý Jan pod Skalou
Sedlec & Záhabská

ZPRAVODAJ OBECNÍHO ÚŘADU

2024/2 ZÁŘÍ

Hasiči
zachraňují
i občerstvují

200. koncert
Svatojánské
společnosti

Velká knižní
monografie
o naší obci

Záře nad křížem

V sobotu 11. května byla na většině území České republiky viditelná polární záře. Byla důsledkem nejsilnější solární elektromagnetické erupce od roku 2003.

S velkým štěstím byl tento mimořádný jev zachycen i na několika fotografiích z naší obce, pořízených panem Oliveriusem. O podobně silné polární záři nad Svatým Janem z roku 1938 je zmínka jak v první obecní kronice, tak i v roztočilém článku ve Svatojánských listech studentů zdejšího učitelského ústavu 1937/38 č. 4.

POLÁRNÍ ZÁŘE

V úterý 23. ledna 1938 bylo obyvatelstvo střední a západní Evropy svědkem velmi vzácného přírodního úkazu v těchto zeměpisných šířkách – polární záře, která je domovem jen kolem severního a jižního magnetického pólu... „Kluci,

Beroun hoří!!!!“ V okamžiku je velké okno plné probuzených obyvatel velké ložnice. Všichni obdivují ohromnou rudou záplavu, lemující vršek Mramoru a rozbíhající se vysoko na obloze... Hlouček odvážných vyběhl na chodbu. Rovnou do ročníků: „Tam to bude vidět bezvadně...“ Kdosi skočil do kouta, popadl takovou „rouru“ /dalekohled/ a rovnou na „cvičnou“. Sotva otevřel dveře, zůstal údivem stát. V oknech na obou stranách rudá záplava, věnčí skálu „U Křížku“ jako čarovná výheň. Rychle se obrací a bouří po chodbě: „Padesát – sto korun dám tomu, kdo mi to vyfotografuje!“ Nic. „Aparát – aparát, vždyť tohle už v životě neuvidím.“ Marně. Beznadějně obrací v ruce dalekohled. Po skráních mu stéká sláný pot a snad i slzy. Čeká marně. Nikdo nepřichází, nikdo nepřináší aparát, nikdo neodpovídá... Že to byla skutečně polární záře se dozvěděli až příštího dne.“

Krajské volby v září 2024

Volby do Zastupitelstva Středočeského kraje se budou konat v pátek a v sobotu 20.–21. září 2024. Pro připomenutí: ve volbách v roce 2020 zvítězilo hnutí STAN s 22,21 % hlasů. Utvořilo koalici se zastupiteli z řad ODS, Pirátů, TOP 09 a Zelených, v opozici jsou zastupitelé z hnutí ANO.

Volby do krajského zastupitelstva jsou obecně vnímány jako druhořadé. Neodpovídá to úplně významu krajů pro řadu záležitostí důležitých pro život obcí. Z krajské úrovně se vytváří koncepce dopravní obslužnosti území a jejího financování, kraj řeší údržbu většiny komunikací a mostů, má značný vliv ve školství, v ochraně památek a v dalších oblastech. Pro naši obec konkrétně je podpora kraje důležitá při financování kulturních akcí, čerpáme z fondu na podporu sezonní zaměstnanosti, a také z fondu podpory dobrovolných hasičů. Na novou pobřežní zeď u kostela nám kraj přispěl jedním milionem korun z fondu hejtmanky pro zmírnění následků živelných katastrof a nyní tento fond hodláme oslovit při plánu sanace prostoru za budovou obecní školy, kde se nám bortí opěrná zeď. Ale už teď máme od kraje na účtu příspěvky ze tří různých fondů ve výši 260 tis. Kč a na cestě je dotace pro modernizaci vybavení naší jednotky HZS ve výši 100 tis. Kč.

Současná hejtmanka Petra Pecková má osobní zkušenost se starostováním v obci Mnichovice, což je výborný kvalifikační předpoklad. K tomu je velmi komunikativní a „mediálně zdatná“. Pokud se podíváte na její instagramový profil, užasnete, co všechno ta ženská stihne a jak bezprostředním a naléhavým způsobem umí oslovit...

(POKRAČOVÁNÍ NA NÁSLEDUJÍCÍ STRANĚ)

(DOKONČENÍ Z PŘEDCHOZÍ STRANY)

Vedení kraje velmi podporuje destinační management, což je pro naši lokalitu důležité téma. V půli června proběhlo ve Svatojánské koleji jednání o dopravní obslužnosti v turisticky exponované oblasti mezi Berounem, Karlštejnem a Koněprusy. Za účasti radních pro kulturu a turismus (Václav Švenda) a pro dopravu (Petr Borecký) a zástupců okolních obcí (Vráž, Loděnice, Bubovice, Strbsko, Tetín, Beroun) jsme diskutovali, jak vnímáme přínosy a rizika přílivu turistů, a co je možno udělat pro jeho určitou regulaci a pro zvýšení přínosů pro obec v regionu. Po jednání vznikl podnětný materiál, kterým vedení kraje směřuje debatu ke konkrétním návrhům v oblasti hromadné dopravy a rozvoje infrastruktury v našem okolí.

Nechtěnou součástí předvolební kampaně se i v našem kraji stalo krizové řízení v souvislosti se zářijovými extrémními srážkami a povodněmi. Středočeský kraj naštěstí nepatřil k nejpostiženějším, ale i tak krizová komunikace a přenos informací fungovaly výtečně.

Tímto chci naznačit, že krajské volby nejsou zdaleka jen formalitou, na jejímž výsledku nezáleží. Kde je vůle komunikovat a pomáhat, odkrývají se někdy až překvapivé možnosti vzájemné inspirace a podpory projektů, které mohou mít konkrétní dopad na život obyvatel kraje. Takže přijďte volit a vybírejte komunikativní a důvěryhodné kandidáty!

JIŘÍ BOUČEK

200. koncert Svatojánské společnosti

29. září od 15 hodin se ve Svatojánském kostele uskuteční jubilejní 200. koncert pořádaný Svatojánskou společností. Oslavíme ho společně s Jiřím Pavlicou a jeho Hradištěm. O koncert je velký zájem, doporučujeme rezervovat vstupenky na sjs@svatyjan.cz. K již dvatřicetileté tradici koncertů se vrátíme v příštím čísle zpravodaje. JŠ

Naše cesty a vše okolo

Je dobré, když články ve Zpravodaji vyvolají polemiku nebo zpětnou vazbu směrem k obci nebo k autorům článků.

V posledním loňském čísle byl zveřejněn článek o činnosti našich dobrovolných hasičů, který mimo jiné zmínil obecný problém průjezdnosti cest zatazrasených parkujícími vozidly a přerůstajícími větvemi z okolních pozemků. Na tento článek, doprovázený fotografií z ulice Na Výsluní, zaznamenávám různé reakce. Rychlá negativní odezva přišla ve formě dopisu od majitelky vozidla zobrazeného na ilustrační fotografii:

Vážený pane starosto,

reagujeme na váš článek ohledně testování průjezdnosti hasičů v letním období a dovolte, abychom vyslovili i náš názor.

Pokud by bylo potřeba záchranných složek v období, kdy napadne sníh, jako tomu bylo nyní (možná by jste to mohl zkusit otestovat) shodneme se, že by se po hlavní příjezdové komunikaci na Záhrabskou nikdo nedostal. Pokud nedokázete jako starosta zařídit, aby byla hlavní komunikace v zimním období upravená tak, aby se po ní tyto záchranné složky mohly dostat, tak zřejmě nejste člověk na správném místě.

Bydlíme zde již několik let a nikdy nebyly se sjízdností takové problémy, jako za vašeho působení ve funkci starosty, jen můžeme být rádi, že byla zima v tomto období velmi mírná. D.P.

Naproti tomu registruji v ulici Na Výsluní také pozitivní akční odezvu v podobě nového zálivu pro parkování auta na vlastním pozemku.

Máme zde ale i případ člověka, který si Na Výsluní pod záminkou stavby garáže „vybudoval“ zázemí pro pokoutné podnikání, v jehož důsledku bývá občas ulice ještě plnější. Někteří sousedé předali na obec podnět, abychom s tím konečně něco udělali. Nelíbí se jim zatarasená ulice a blokování vjezdů na sousední pozemky, častý výskyt olejových skvrn na cestách v okolí, ani plachtami zahalená haluzna, která měla původně být garáž, ale už druhým rokem slouží jako autoservis a skladiště všeho možného. Ukázkou ignoratství a bezohlednosti je zastínění sousední chaty č.e. 53 třímetrovou stěnou prakticky na hranici pozemku. Snaha domluvit se napřímo se „stavebníkem“ a vyřešit vše po sousedsku se přes ústní sliby nesetkala s žádoucí odezvou. Také jednání s formální majitelkou pozemku s novostavbou (který byl ještě nedávno kvetoucí zahrádkou) k ničemu konstruktivnímu nevedla. Bude tedy nejspíše nutno přistoupit k nepopulárním úředním krokům, abychom uvolnili hustě obydlenou ulici a zamezili zde činnostem, které nemají v CHKO co dělat a ohrožují okolní prostředí včetně vodních zdrojů.

Zájem o bydlení na Záhrabské je stále silný a další majitelé se chystají zadaptovat svoje chaty pro trvalé bydlení. Do vyjádření ke stavbě pro stavební úřad za obec od jisté doby připojuji podmínku, že si dotyčný zařídí parkování auta na vlastním pozemku. Parkování na ulicích nebo na jiných veřejných plochách není samozřejmá nebo nároková věc a je třeba jej z mnoha důvodů regulovat.

J. BOUČEK

Na cestách

Výše uvedené posouzení výsledku zimní údržby cest na Záhrabské si zaslouží komentář. Pisatelka už zřejmě zapomněla na skutečnost, že kolem roku 2000 byla hned za Vráží u cesty na Záhrabskou umístěna cedule, že tato silnice se v zimě neudržuje...

O zimní údržbu se teď už řadu let na základě každoročně aktualizované smlouvy stará firma AVE Beroun. Ne vždy jsme mohli být s výkonem údržby spokojeni, dost často jsem kvalitu provedení údržby reklamoval. Hledali jsme proto také alternativu, ale lepší řešení jsme nenašli. Pokud je kdokoli ze čtenářů schopen zařídít tuto službu kvalitněji a za přijatelné peníze, ozvěte se prosím!

Svatý Jan nepatří mezi privilegované lokality, které se v zimě udržují přednostně. Záhrabská je dopravně je napojena na Vráž, takže logicky musí být nejprve zajištěna sjízdnost hlavních tahů a cest v obci Vráž. S Vráží je tedy nutno způsob zajištění zimní údržby koordinovat. Poslední roky uzavírá Vráž smlouvu také s firmou AVE, ale tím, že Vráž neleží na území CHKO, je zde na rozdíl od Záhrabské povoleno solení silnic. Praxe je taková, že AVE se nejprve postará o prohrnutí a posolení místních komunikací v Berouně a poté ve Vráží. Pak se vůz vrací do Berouna, kde vysype zbylou sůl a naplní sypač inertním materiálem – šterkem. Pak teprve vyráží na kopcovitou Záhrabskou a případně i na další části místních komunikací dole u Kačáku. Časové dispozice jsou

tedy dány těmito faktory, s tím je nutno počítat.

Předmětem reklamací bývala vždy spíše kvalita provedené údržby – buď se solilo, což je v CHKO možno jen po sjednání jasně termínované výjimky se správou CHKO, nebo se sypalo velmi úsporně, tedy nedostatečně. Většinou AVE na Záhrabskou posílá menší sypač s pluhem, který má v kopcích lepší přístupnost než těžká auta. I ten má ale někdy problém se vyšplhat do místních kopců a někdy zase obtížně brzdí při sjezdu prudkými ulicemi. Kvalitu prací si většinou tentýž den kontroluji – letos jsem k ní neměl připomínky. To ale neznamená, že cesty na Záhrabské byly neustále plně sjízdné. Všem, kdo sem potřebují zajíždět v zimě, doporučuji vozit v řádně obutém autě lopatku a být připraven sobě nebo jinému vozidlu pomoci s posypem nebo s roztlačením. Posypový materiál je k dispozici na pěti nejpotřebnějších místech a v minulosti bylo zcela běžné, že se obyvatelé Záhrabské o preventivní posyp těchto kritických míst starali svépomocí.

Další problém na cestách Záhrabské dělá dešťová voda, která na strmých úsecích vymílá hluboká koryta. V nejbližší době se budeme věnovat opravě Lesní ulice. Chci ale majitele staveb a pozemků na Záhrabské upozornit, že by z jejich střech a pozemků neměla na cesty vytékat žádná dešťová voda. Vodu je nutno buď jímát pro další využití nebo zasakovat na vlastních pozemcích.

J. BOUČEK

Opravený altán u dubu

Altán u dubu Na Herinkách, který zde postavila společnost Lesy ČR, prošel po dvaceti letech o prázdninách celkovou rekonstrukcí. Má zcela novou střechu a je nově natřený. Díky Jiřímu Ševčíkovi ze Záhrabské má také doubek nový plůtek a prostranství u dubu tak prokuklo do krásy. Osadníci ze Záhrabské se zde rádi scházejí a na sobotu 14. září od 16 hodin plánovali u dubu oslavu znovuzrození, kterou bohužel zhatilo nepříznivé počasí.

BUK

Letošní výjezdy svatojánských hasičů

Naši dobrovolní hasiči se ani letos nenudí. I v letošním roce se zúčastnili několika výjezdů:

- 1. 5. 2024 – Požár na louce** v Sedlci
- 2. 5. 2024 – Kolaps pána se srdeční vadou** na cestě přes Propadlé vody
- 27. 5. 2024 – Požár plynové lahve** v budově v bývalém areálu Author v Sedlci
- 21. 7. 2024 – Požár v lese** na cestě ke Kříži v místě pod schody
- 8. 8. 2024 – Požár budovy** v bývalém areálu Author v Sedlci
- 11. 8. 2024 – Spadlý strom** přes silnici na cestě ze Svatého Jana směr Sedlec

Všechny zásahy skončily dobře bez újmy na zdraví. Vzhledem k loňskému značnému počtu výjezdů se podařilo dosáhnout na krajskou dotaci pro JSDH na vybavení a oblečení. Zakoupili jsme speciální nosítka, nové boty se zásahovým oblekem pro některé členy a pracovní oblek pro všechny členy. Dotace přitom pokryla cca 60 % nákladů. Ještě plánujeme dokoupit zásahové vaky na vodu pro hašení v nepřístupném terénu. Při požáru v lese pod Skálou v červenci byly použity zapůjčené vaky od jednotky profesionálních hasičů a velice se osvědčily.

DANA POSOVÁ

Velká svatojánská monografie

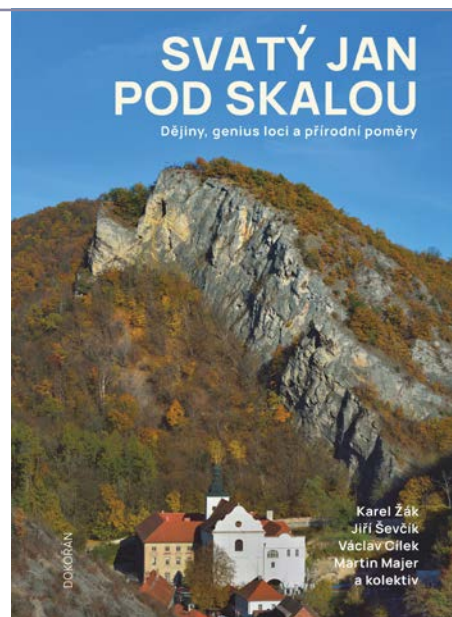
Na přelomu září a října vyjde dlouho očekávaná kniha Svatý Jan pod Skalou – dějiny, genius loci a přírodní poměry. O přípravách této jedinečné místní monografie jsme informovali v minulých letech.

Vydání knihy tohoto druhu je pro naši obec bez nadsázky historickou událostí. Hlavními protagonisty 336stránkové plnobarevné publikace jsou Karel Žák, Jiří Ševčík, Václav Cílek, Martin Majer. Více než tři roky na jejím obsahu spolupracoval také kolektiv dalších 22 autorů. Koncem srpna byly dokončeny poslední korektury a grafické práce, a celé dílo bylo odesláno do tiskárny. Termín vydání je stanovený na 8. října, ale doufejme, že se podaří několik výtisků dovést již o týden dříve na jubilejní dvoustý koncert.

Kniha není určena k jednorázovému přečtení, ale více se podobá jakési míst-

ní encyklopedii, kde najdete základní tematické informace o naší obci a jejím bezprostředním okolí, které s ní kdy bylo historicky spjata. Obsahuje veškeré dosavadní vědění a poznatky napříč obory a tvoří seriózní odrazový můstek pro další studium zdejší přírody, historie a mnoha dalších vědních oborů. Kniha přináší také nejnovější poznatky, výsledky výzkumů, bádání a diplomových prací, které jsou v mnoha aspektech často zcela nové a překvapivé.

Na podrobné studium Svatého Jana a všech podkladů, které se jeho historie týkají, by nestačil celý lidský život. Přesto se autoři snažili vytvořit co nej-

přehlednější mozaiku, obraz této jedinečné krajiny a její historie. Texty knihy doprovází více než 350 historických i aktuálních fotografií, většinou velmi unikátních, mnohdy náročně získaných a dosud nepublikovaných. Přirozeným způsobem tak podrobně informuje hlavně o zdejší historii, která zdaleka nezačíná až příchodem sv. Ivana, ale sahá hluboko do pravěku.

Monografie obsahuje také řadu textových příloh – povětšinou konkrétních svědectví k dané tematice – a velmi obsáhlý soupis použité literatury. Samozřejmě je zde věnováno nemálo prostoru sv. Ivanovi i celému aspektu poustevnictví. Většina čtenářů bude překvapena nejnovějšími poznatky o svatojánských pramenech, éře průmyslového podnikání, významné kapitole Svatojánského školství či o dosud nepopsaném období totalitních režimů. Mnohdy skličující až potměšlá témata v knize, kterými toto místo prošlo, pozitivně kompenzují zařazené informace z říše rostlin a živočichů, unikátních jeskyní či místní náměty v rozmanitých dílech našich nej přednějších umělců.

Vytvořit takovéto dílo v dnešní době není vůbec jednoduché. Oproti „sesterským knihám“ o Tetině a Srbsku přináší násobně více informací a její příprava byla o to pracnější. Díky řadě místních sponzorů, především Svatojánské společnosti, obci Svatý Jan, firmě Datalite a dalším, se podařilo získat 500 000 Kč, díky čemuž může být prodejní cena každé knihy snížena o cca 300 korun oproti ceně výrobní. Knihu si již brzy budete moci zakoupit na pultech knihkupectví a samozřejmě i přímo ve Svatém Janu pod Skalou. J. ŠEVČÍK ML

Co všechno dokážou hasiči

Naši hasiči se také významně zasloužili o hladký a příjemný průběh oslavy Dne dětí, spojené v sobotu 1. června s hudebním festivalem DD Fest. Počasí nám vůbec nepřálo a tak se firma sjednaná na zajištění cateringu ráno na návsí otočila a odjela... Zrušit akci jsme nechtěli, a tak se hasiči pustili hbitě do akce. Sehnali nejen vše potřebné k napojení a nasycení dětí i hostů DD Festu,

ale vydrželi i celý den obsluhovat ve stánku. Díky nim a jejich tolerantním partnerkám a také díky otužilým kape-lám se nakonec ze zdánlivě zpackané akce vyvinula skvělá zábava.

Podobná situace se vyskytla těsně před poutí, kdy nám catering vypadl ze zdravotních důvodů. A opět se povedla skvělá hasičská improvizace. Takle par-ta má tah na branku! J. BOUČEK

Renovace litinových křížků

Na svatojánském hřbitově se nachází řada umělecky vyvedených litinových křížků. Všechny jsou přes sto let staré a dnešní doba jim kupodivu nepřeje. A to přesto, že většina z nich jsou umělecká díla a jejich výroba by v dnešní době stála mnoho desítek tisíc korun.

Bohužel, tyto typické znaky starých českých hřbitovů bývají často odstraňovány a nahrazovány bezduchými urnovými úschovnami, či dokonce kýčovitými rádoby „pomníčky“, dováženými přes půl planety z daleké Číny. Staré litinové kříže mají společný rys: jsou originální a velmi krásné, vyrobené ve zdejších slévárnách a pro zdejší „železné srdce Čech“ jsou velmi typické. Dnes je již téměř nemožné takový křížek vyrobit a tradice odešla společně s úpadkem uměleckého slévárnictví v druhé polovině 20. století.

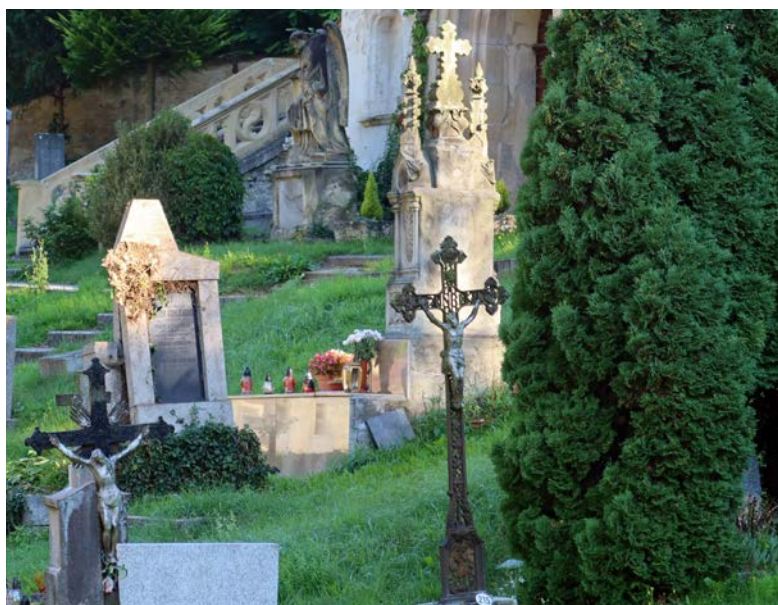
Proto jsme využili služeb pana Pavla Hobzy z Berouna, který se renovací a záchranou starých litinových křížů ve volném čase zabývá, a rozhodli se kříže na opuštěných hrobech ve Sv. Janě postupně nechat zrenovovat. Minulý měsíc tak byl odborně zrenovován křížek z hrobu č. 4, na kterém jsme po šetrném očištění tabulky identifikovali část jména a fragment nápisu.

Aby nezůstalo jen u uměleckého dojmu z renovované památky, snažili jsme se vypátrat k danému křížku také jeho příběh. Část textu byla bohužel korozí již zcela ztracena, ale s pomocí několika archivních pramenů již víme, že zde byl hrob Jana Kukly, v pořadí druhého ředitele zdejšího učitelského ústavu. Na tabulce byl uveden pod řádovým jménem Dominik-Maria Kukla. Narodil se 23. května 1857 v obci Zlámanka v okrese Kroměříž. Jako muzikant mezi lety 1909–14 řídil ještě v původním ústavu v Praze Bubenči školní orchestr a organizoval školní hudební produkce. Ředitelem Katolického učitelského ústavu ve Sv. Janu pod Skalou se stal v roce 1915. Po nastoupení do funkce zde vyučoval češtinu, němčinu, zeměpis a dějepis. V hodinách dějepisu často studentům vyprávěl o historii českého národa a sníval o samostatné Československé republice. Bohužel se jejího vyhlášení jen o pár dní nedomohl. Ve čtvrtém roce vedení školy, kdy ve Sv. Janu podlehlo mnoho lidí epidemii tzv. španělské chřipky, také on po třídenním boji ve věku 43 let umírá (30. 9. 1918).

Je jediným ředitelem ústavu, který byl kvůli válečným poměrům pochován na zdejším hřbitůvku. Většina ostat-

ních ředitelů i bratrů byla pochována na řádovém hřbitově v Praze-Bubenči. Na rozdíl od svých několika profesorských kolegů i řady studentů bratr Dominik Kukla nebyl odveden do 1. světové války, ale sdílel zde válečné útrapy společně s ostatními. Aktivně pomohl zdejšímu ústavu i studentům přežít léta nejtěžší válečné nouze. Jak jen to bylo možné, zajistil přiděly potravin a topiva, zařizoval ubytování studentů po rodinách a pomohl tak udržet běh školy i během krušných válečných let, kdy by-

vé, zesnulé 24. 7. 1845 v 57 letech. Byla manželkou Josefa Smolaře, který do roku 1860 působil jako v pořadí druhý řídící světský učitel na zdejší obecné škole (dnes budova Svatojánského muzea). Do té doby roli pedagogů ve škole zastávali pouze benediktini a kněží. Josef Smolař byl vynikajícím hudebníkem, a tak není divu, že jejich syn František Smolař se s přispěním svatojánské hraběnky Walburgy Bergerové stal klavírním virtuózem, který za svůj život podnikal koncertní turné po Evropě a v Rusku. Není bez zajímavosti, že Žofie Smolařová pocházela rovněž z učitelské rodiny. Jejím otcem byl Mikuláš Dobiášovský, učitel z Počapel. Až tedy půjdete kolem hřbitova, můžete si opravené křížky prohlédnout a na osudy ředitele učitelského ústavu Dominika

la více jak třetina pedagogů i studentů odvedena na frontu. Zrenovovaný krásný litinový křížek nedaleko hřbitovních vrat byl na jaře odmontován a počátkem června byl po důkladné renovaci navrácen.

Dalším křížkem je unikátně provedený litinový kříž, jediný svého druhu na celém hřbitově, zdobený taktéž litinovým baldachýnem. Jeho odlomenou část bylo nutno zhotovit nově. Tento křížek je jedním z nejstarších památníků na hřbitově a je zajímavý tím, že zde stál ještě před výstavbou kaple sv. Maxmiliána a před rozšířením hřbitova do dnešní podoby.

Připomíná památku rodiny Smolařových, která v 19. století ve Sv. Janu působila. Náhrobek s křížkem a staročeským nápisem patří Žofii Smolařo-

Kukly i obětavou rodinu řídícího učitele obecné školy Josefa Smolaře v tichosti či modlitbě vzpomenout.

Dobové litinové křížky dotváří již tak krásný kolorit hřbitova nejen ve Sv. Janu pod Skalou, který se společně s kaplí sv. Maxmiliána mimo jiné těší nemalé pozornosti turistů, ale hlavně filmařů. Kaple je podle sdílených fotografií po klášteře druhým nejvíce fotografovaným objektem v obci a také si již zahrála minimálně v 15 filmech, reklamách a klipech. Pokud chceme jedinečnou atmosféru starého hřbitova zachovat i příštím generacím, je třeba o kapli i historické náhrobky pečovat. Za odměnu nám potom dovolí nahlédnout do tajemné svatojánské minulosti, jako tomu bylo u litinových křížků.

J. ŠEVČÍK ML.

Poutní trasy

Svatý Jan leží na křižovatce několika významných turistických tras. Některé z nich mají dokonce statut cest poutních – a ty v posledních letech zažívají nebyvalou konjunkturu.

Jako první systematicky značená turistická trasa zde vznikla stezka Vojty Náprstka v roce 1889, jako poslední zase poutní trasa Říp – Blaník na podzim roku 2022. Mezitím tudy byla vedena trasa slavné Svatojakubské cesty, Husova cesta a také trasa cyklistického projektu Bike Hero. V plánech je prodloužení stezky svatě Ludmily z Tetína do Mělníka a také protažení stezky sv. Vintíře, nyní vedoucí z bavorského Niederalteich do Blatné, přes Svátý Jan do Břevnovského kláštera. Máme tedy šanci se odtud vydat mnoha různými směry nebo zde alespoň poutníky směřující za různými cíli potkávat.

Jak se liší poutník od „normálního“ turisty? Vnější znaky mohou být různé, ale poutníka bych za sebe definoval jako člověka, který nespěchá, ví kam kráčí, hodně se rozhlíží a naslouchá a je na svoji zpravidla vícedenní cestu náležitě vybaven. Bývá také pozitivně naladěný a rád se s vámi dá do řeči. Více o poutnictví může napovědět tato zpověď, opsaná z FB stránek spolku Cesta Česka:

Poutní cesta mě zavedla na místa, která jsou mi důvěrně známá, ale taky

mi ukázala místa, kde jsem se pohybovala poprvé a byla pro mě inspirací, kam bych se chtěla znovu vrátit, abych navštívené místo prozkoumala více do hloubky nebo bylo prostě tak výjimečné, že stojí za opakovanou návštěvu. Cestu jsem vždy podnikala v okruhu svých přátel, nikdy jsem nešla sama. V čase putování jsme se věnovali nejen poznávání naší krajiny, historie, přírody ale i mezilidským vztahům a třeba vzpomínkám z mládí kamarádů, kteří už toho zažili víc než já. Opomenout nelze počet ušlých kilometrů, které vedly ke zdravotnímu životnímu stylu a zlepšení kondice. Odměnou za vynaložené úsilí nám bylo mnohdy příjemné posezení v místních bistroch, restauracích a kavárnách, kde jsme si nejen odpočinuli, abychom nabrali síly

na další úsek cesty ale také, abychom ochutnali místní speciality a zahnali žízeň a hlad.

Poutní cestu jsme absolvovali po částech jako jednodenní i vícedenní výpravy se spaním pod střechou, v tábořišti nebo pod širákem. Do cílových bodů naplánovaných úseků jsme dle potřeby vyráželi autem, vlakem, autobusem, ale i kolo-běžkou, a tato kombinace cestování se mi líbila. Člověk vždy s údivem kouká, jak je u nás krásně, a že se nemusí vydávat za zážitky a krásami příliš daleko. Naše země toho nabízí opravdu hodně a bylo fajn stát se aspoň na chvíli jejím poutníkem.

Chcete zažít něco podobného? Inspiraci vám mohl přinést druhý ročník Dne poutníka, který v půli července uspořádaly spolky Svatá Ludmila, Ultreia a další v poutním areálu Skalka v Mníšku pod Brdy.

První Den poutníka se konal vloni ve Svatojánské koleji a je snaha z této akce udělat každoroční tradici. Za celoživotní přínos pro rozvoj poutnictví byl letos během Dne poutníka oceněn římskokatolický kněz Mons. Jan Peňáz, který už nachodil deset tisíc kilometrů.

Může vás také inspirovat konference o turismu, kterou 3. října 2024 pořádá DMO Berounsko v pozoruhodném prostředí zámku Liteň. Akce je veřejná a lze se na ni přihlásit odkazem uvedeným v aktualitách obecního webu. JB

Příští výstava v infocentru

Po skončení úspěšné výstavy sousedské dvojice Kobr – Špaňhel, která v různých obměnách trvala celý rok plánujeme vystavit v prostoru bývalé fary obrazy malíře Vladimíra Kabáta ze Srbska.

Vladimír se systematicky věnuje krajině kolem Berounky, kterou nahlíží bez růžových brýlí, pohledem spíše zadumaným a plným temnějších barev. Jeho obrazy mají specifický rukopis a atmosféru, která doufejme zaujme i návštěvníky infocentra. Výstava bude k vidění od konce října do května příštího roku. Jako pozvánku připojíme ukázkou Vladimíra

mírovy tvorby, zobrazující bouři nad Berounkou. Výstavu „Ve stopách Českého krasu“ zahájíme 28. října tradičně v prostorách svatojánského infocentra.

J. BOUČEK

Emil Kára ve Svatojánském muzeu

Poslední roky jsme si již zvykli, že Svatojánské muzeum připravilo tematickou výstavu. V letošním roce jsme se rozhodli ve Svatojánském muzeu vystavit naši sbírku obrázků Emila Káry a připomenout tak jeho originální dílo, kterým dával najevo i svůj obdiv ke zdejší přírodě.

Svatojánským není třeba lidového výtvarníka příliš představovat, každý z nás si vybaví plot jeho zahrádky v centru obce ověšený kulatými obrázky na dřevě. Pan Kára zemřel v roce 2012, ale jeho obrázky ho samozřejmě připomínají dodnes.

Emil Kára se narodil v roce 1927 v Teplicích, dlouhá léta žil v Praze, kde se také věnoval sportu v SK Sparta Praha. Stal se dokonce členem reprezentace a v roce 1948 dosáhl 2 titulů juniorského mistra republiky v běhu na 400 m a štafetě 4×400 m. Krom toho byl přítelem spisovatele Františka Nepila, který měl ke Sv. Janu také osobní vztah. Emil Kára se na penzi nastěhoval trvale do Sv. Jana pod Skalou do čp. 3, kde začal fungovat jako lidový umělec.

Věnoval se zde malování upomínkových obrázků na dřevě, které poté nabízel turistům. Bral si inspiraci především ze zdejší přírody, zdejších legend i historických událostí. Na svých „placíčkách“ namaloval mnoho místních vzácných rostlinných i živočišných druhů, nacházejících se ve zdejším údolí. Řada obrázků také vznikla na přání objednatelů, nejčastěji šlo o portréty

zvířecích mazlíčků či životní jubilea. Specifické bylo, že své obrázky maloval na dřevěných kolečkách, které si několik měsíců před tím pečlivě připravoval. Důležité bylo, aby během sušení dřevěná kolečka nepopraskala. Z toho důvodu muselo být dřevo uříznuto v zimě. Poté se nařezalo na kolečka, která prokládal vrstvami novin. Ty ze dřeva rychle „vytáhly“ veškerou vlhkost, aniž by dřevo popraskalo. Noviny se musely doslova každý den vyměňo-

vat za suché až do úplného vysušení, což trvalo mnoho týdnů. Poté následovalo broušení dřeva a vlastní umělecká tvorba spojená i s vypalováním kontur. Na závěr byl obrázek vybarven a stabilizován lakem.

Počet obrázků přesáhl mnoho tisíc kusů. Svatojánská společnost zakoupila jejich kolekci, která obsahuje kopie všech motivů, které kdy namaloval. Je možné, že některý originál zůstal zapomenut, každopádně několik stovek Kárových obrázků bylo uloženo ve Svatojánském muzeu, kde máte jedinečnou možnost je vidět všechny pohromadě seřazené do tematických kolekcí.

J. ŠEVČÍK ML.

Uzavření jeskyně svatého Ivana

V červnu byla objevena novější trhlina v pěnovcovém masivu nad vchodem do jeskyně sv. Ivana. Z důvodu zvýšeného nebezpečí pádu „balvanu“ o hmotnosti několika set kilogramů bylo rozhodnuto o dočasném uzavření vstupu do jeskyně. Načasování této mimořádné události bylo o to nepříjemnější, že v červnu obvykle navštěvuje toto místo nejvíce školních i jiných skupin. Především se však mohlo týkat termínu Svatojánské poutě!

Díky rychlému jednání zástupců farnosti, Pražského arcibiskupství i přístupu stavební firmy došlo k téměř okamžitému podepření problematického masivu. V každém případě šlo o nezvyklou situaci pro návštěvníky, když i přes otevřený kostel nemohli vstoupit do jeskyně. Tým odborníků včetně zástupce Českého báňského úřadu bude nyní řešit trvalé zabezpečení.

M. ŠEDIVÝ

Prázdniny ve Svatojánské koleji

V letních měsících Svatojánská kolej – a tím i celé centrum obce – pravidelně ožívá, dá se říci více, než v průběhu školního roku. Budova kláštera, zahrada, amfiteátr a další místa letos opět hostila několik turnusů příměstských táborů a také dva turnusy Letní akademie Discover. Toto setkání středoškoláků z Česka, Slovenska a dalších států se snaží (podle vlastní definice) „motivovat mladé lidi k hledání odpovědí na nejrůznější otázky a výzvy ve světě, rozšiřovat vlastní obzory a probouzet nadšení v druhých“. „Discoveráky“ jsme měli možnost poznat jako sympatické a otevřené společenství s překvapivě nabitým programem, v rámci kterého se snaží detailně seznámit i s hostitelským prostředím a vybudovat si k němu osobní vztah.

JB

Co nás čeká:

14. září – setkání u dubu Na Herinkách od 16 hodin
28. září – ukončení výstavy J. Špaňhela a J. Kobra vedle infocentra
29. září – Hradištan, 200. koncert Svatojánské společnosti v kostele
3. října – konference DMO Berounsko o turistickém ruchu na zámku v Litni
22. října – křest knižní monografie o Svatém Janu od 16 hod. v klášteře
28. října – zahájení výstavy obrazů krajin „Ve stopách Českého krasu“ Vladimíra Kabáta v sále u infocentra
7. prosince – odpolední dílnička pro děti s rodiči ve Svatojánské koleji, večer rozsvícení vánočního stromu s muzikou a Mikulášem

Munipolis. Pro informování veřejnosti o důležitých aktualitách z obce a okolí používáme podobně jako okolní obce systém Munipolis. Zprávy se vám zobrazí buď ve stejnojmenné mobilní aplikaci ve vašem telefonu nebo vám přijdou mailem. Krizové zprávy lze rozesílat také prostřednictvím SMS, tuto variantu však běžně nepoužíváme – je zpoplatněná. Podmínkou obdržení zpráv je vaše zaregistrování do systému. Pokud vám žádné zprávy nechodí a stojíte o to, obraťte se na nás, pomůžeme vám s registrací a s nastavením. Vedle toho jsou aktuality a konkrétní události inzerovány v Kalendáři a v oddílu Aktuality na hlavní stránce obecního webu www.svatyjan.cz.

Kolik nás je? Současné rozložení 210 trvale žijících obyvatel obce je následující: 70 občanů ve Svatém Janu (včetně 8 osob přihlášených na OÚ; letos 3 přihlášení, 5 odhlášení z TP a 1 úmrtí), 64 občanů v Sedlci (letos tři odhlášení a tři přihlášení k TP) a 76 občanů na Záhrabské (trend je nadále stoupající, letos dvě odhlášení a 6 přihlášení k TP)

28. června zemřel náš nejstarší občan Jiří Blažek, kterému jsme v minulém čísle na dálku přáli vše dobré k 89. narozeninám. 25. srpna oslavila svoje významné jubileum paní Dana Šantorová a my jí i její věrné chundelaté Ritušce přejeme vše dobré, hodně zdraví a pozitivní mysl do dalších let!

Dotace MPSV – obec přátelská... Už podruhé jsme uspěli s žádostí o finanční podporu od MPSV v programu obec přátelská rodinám a seniorům. Tentokrát jsme obdrželi 199 tis. Kč, což nám umožní zaplatit lektorky, které s mládeží dlouhodobě pracují, a také různý materiál a vybavení. Z projektu jsme pořídili i dva akátové sety stolu s lavičkami do amfiteátru. Jedním z výstupů projektu jsou vystoupení Záhrabského občanského orchestru, která se stávají součástí společenských akcí.

Pozor na kotle! Od 1. září 2024 je dle zákona povoleno používat kotle na tuhá paliva pouze 3., 4. a 5. třídy. Vyměňte stávající zdroj za kotel na biomasu nebo tepelné čerpadlo. Kotlíková dotace je určena pro nízkopříjmové domácnosti. Bez ohledu na výši příjmů můžete získat dotaci na nový zdroj tepla v dotačním programu Nová zelená úsporám Standard či Oprav dům po babičce. V rámci těchto programů můžete kombinovat více úsporných opatření pro Vaši nemovitost. Obecní úřad vám rád zprostředkuje kontakt na firmy, které se specializují na získávání dotací a pomohou vám s podáním žádosti a s její administrací.

Autobusové linky změní od prosince čísla!!! Toto opatření se bude týkat i naší linky 425, která povýší na číslo 825. V nových jízdních řádech na příští sezonu už se musíte orientovat podle nových čísel – jsou dostupné na webu <https://autobusy2024.idsk.cz>

Lepší cesty. Ve třech etapách se odehrála oprava asfaltky na Záhrabskou na jaře tohoto roku. Vystřídaly se na ní tři firmy a dvě různé technologie, poprvé jsme vyzkoušeli tzv. turbo metodu, která je efektivní a rychlá. Ještě zbývá vyspravit úseky Lesní ulice, vymleté přívalovými dešti. Také mladý cestmistr Krajské správy a údržby silnic se snaží a nechá silnici III. třídy v úseku od Hostimi po Jánskou pěkně opravit. Po vyspravení prasklin turbo metodou následoval celoplošný asfaltový nástřik a posyp jemnou drtí. Ta trochu děsí cyklisty i řidiče...

Hotel Obecná škola. Údolím Kačáku koncem prázdnin rezonovala reportáž z naší obce, která obdiv k historickému a přírodnímu dědictví zakončila špatným dojmem z předražené a nekvalitní restaurace Obecná škola. Tato zpráva zapadla do mozaiky sporů s panem jednatelem firmy Jeso Translations, ze kterých je patrná jeho slábnoucí vůle pečovat o svěřený majetek a investovat do kvality služeb. Jednání, která poslední dobou zaštiťují právníci, vyústila v návrh pana jednatele ukončit smlouvu a vyplatit mu „odstupné“ 2,5 mil.Kč...

Příprava stavby železničního tunelu Praha – Beroun pokračuje. V Lesní ulici na Záhrabské byl zahájen první z průzkumných vrtů, které budou monitorovat procesy v bezprostředním okolí tunelu před stavbou, během jejího provádění i po zahájení provozu v tunelech. V jednání se Správou železnic je využití rubaniny z 30 m hluboké šachty v Sedlci přímo v údolí Kačáku. Směrodatné v tomto záměru bude stanovisko AOPK. Za obec vidíme možnost využití rubaniny pro rozšíření vozovky v některých z kritických míst.

MEK. Objednáváme zpracování místní energetické koncepce pro celou obec. V rámci jejího zpracování budou mít naši občané možnost se obrátit na odborné poradce a konzultovat možnosti úspor, potenciál výroby energie z obnovitelných zdrojů nebo možnosti zapojení do energetického společenství, sdílení energie apod.

